

Raadsvergadering te Aarle-Rixtel van 28 september 1927.

Voorzitter J.Phaf, Burgemeester,

Secretaris M.van Roij.

..."Bespreking over 't verleenen van een matig crediet aan B en W tot het doen van uitgaven ten einde het zich in deze gemeente bevindende Hagelkruis als historisch monument beter te kunnen bewaren.

...De voorzitter gelooft dat de heeren hebben opgekeken toen zij dit punt op de agenda zagen. Hij kan zich dit levendig voorstellen. De meeste inwoners van Aarle-Rixtel slaan weinig acht op dit kruis, maar de historici heeft het bestaan ervan de gemeente bekend gemaakt en beschouwt het als een uniek overblijfsel uit den ouden tijd, De plaats waar het zich bevindt, een kruispunt van vier wegen in de nabijheid van de oude Aarle-Rixtelse kerk wijst er bovendien op, dat het vóór eeuwen ter afwering van hagelslag inderdaad geplaatst is. Het is misschien een aantrekkingspunt voor buiten de gemeente wonenden, die iets voor de historie voelen. Daarom is het bij Burgemeester en Wethouders opgekomen het kruis als historisch monument te verheffen en het te beschermen b.v door een hekwerk. B en W hadden dan graag de beschikking over een klein beetje geld en vraagt hoe de leden daarover denken.

Van Vijfeijken vraagt naar de hoegrootheid van het crediet en wil verder nuttigheid of gewenschtheid van deze uitgave bespreken. Hij is het meet de heer Prinsen ter plaatse gaan kijken en zij hebben bevonden dat er heel wat aan gebeuren moet, om het eenig aanzien te geven. Het onderstuk is afgebroken en zit daar vermoedelijk niet in den grond. Hij hecht niet veel waarde aan dit monument, maar wil toegeven dat degenen, die studie maken in de oudheid, het beter zullen weten dan hij. Spr. is er niet voor, er veel geld aan uit te geven.

De Voorzitter antwoordt dat de plaats die het wellicht eeuwen gehad heeft er toch op duidt, dat men met eenig recht veronderstellen kan, dat het vroeger tegen hagelslag daar gezet is. Dat het afgebroken is bewijst nog niet, dat het niet als zoodanig te beschouwen is. In musea treft men ook veel brokstukken aan die wellicht waarde hebben. Hij wil niet redetwisten over de echtheid, maar zeker is, dat geschiedkundigen er groote waarde aan toekennen. Hierom willen B en W het voor de toekomst bewaren en dit met geen hooge kosten verzekeren.

Van Vijfeijken vreest dat een te plaatsen staketsel gauw kapot gereden zal worden. terwijl het kruis op zichzelf er gemakkelijk uit te nemen is. De inwoners zelf stellen weinig belang in het monument.

De Voorzitter geeft toe, dat er weinig notitie ter plaatse van genomen wordt. Men kan er weinig inzien, omdat men het steeds als oude inwoner van deze plaats als iets heel

gewoon heeft gepasseerd. Door navorsing is men evenwel tot de conclusie gekomen dat het historische waarde heeft.

Van Vijfeijken zegt namens de heeren van den Heuvel en Prinsen in geen geval meer dan F 25, ter beschikking te willen stellen.

De voorzitter meent als men het als historisch monument ziet, eene uitgave gerechtvaardigd is, maar ziet men er dat niet in, dan heeft het geen zin eenige uitgave er voor te doen. Spr. zou afgaan op de oudheidkundigen en zich verheugen om het feit dat Aarle-Rixtel ook een monument rijk is.

Van den Heuvel hoorde van een ouden inwoner, die zulks bij overlevering heeft vernomen, dat het door een boer als schampitaal er is neergezet en vermoedelijk van het kerkhof is weggehaald. Het bewijs ervoor zal echter niemand kunnen leveren evenmin als het betoog dat als symbool tegen hagelslag geplaatst is .

De Voorzitter vindt het verkeerd een kruis als schampitaal te gebruiken en onvoorzichtig van den zegsman van den heer van den Heuvel op den boeren deze blaam te werpen. Door de overlevering is men in staat te bewijzen, dat het kruis reeds voor vele jaren op dezelfde plaats stond en als hagelkruis steeds werd aangeduid.

Weth Sengers zegt dat zijn grootvader die in 1794 geboren werd en wiens moeder in de 90 jaren werd, hem ooit verteld heeft dat het gezet zou worden. Toen een hagelslag den oogst vernield had. Of het nu ter voorkoming van vernieling van veldvruchten geplaatst is, weet hij niet. Veel kosten zou hij er ook niet op maken, want veel menschen er door te lokken vindt hij niet noodig, omdat het daardoor het gevaar grooter wordt, dat alles beschadigd wordt. Spr. zou b.v. 3 palen er om heen plaatsen en deze zoo nodig met een staaf verbinden. Overigens gelooft hij wel dat het misschien wel twee eeuwen oud is.

De Voorzitter merkt op dat de leden hooren kunnen dat dit kruis van zeer ouden datum is. Dat het geplaatst is toen een hagelslag alles vernield had, geeft de overtuiging dat het inderdaad gezet is, om O.L. Heer af te smeeken, van dergelijk noodweer bevrijd te blijven. Wat het plan is van B en W kan niemand beter weten dan de heer Sengers, die zelf lid van dat College is. Het te omheinen met 3 palen en wat prikkeldraad zou belachelijk zijn.

Weth. Sengers interrompeert niet van prikkeldraad gesproken te hebben.

Doen we iets vervolgt spr. laten we het dan goed doen of verricht anders niets. Laten we iets maken, dat de gemeente waardig is, en toch niet veel kost. Spr. is het niet men den heer Sengers eens dat het geen volk mag trekken. Het is precies te doen om de aandacht vooral van de vreemdelingen er op te vestigen.

Wethouder Verstappen vraagt de beschrijver van dit kruis die een geschiedschrijver gegeven heeft en die in het bezit van den voorzitter is.

De leden verklaren zich de beschrijving in de Zuid" te kunnen herinneren.

Wethouder Verstappen zou het fatsoenlijk in orde brengen. Het is het eenigste hagelkruis dat in Holland staat. Vroeger, vervolgt spr. had men geen hagelassurantie en plaatste men deze kruisen in bijna elke plaat tegen hagelslag.

Verhoeven verklaart dat er verschillende mensen naar zijn komen zien, nadat er in de Zuid over geschreven was. Hij zou het kruis wat opheffen en goed vastzetten.

Verstappen zegt, dat dit de bedoeling is.

De Voorzitter vraagt toestemming het kruis te verrijken met datgene, wat noodig lijkt en verzekert, dat de kosten mee zullen vallen.

De raad stemt hierna met het voorstel in.